

Rada vysokých škol

Zkušenosti vysokých škol s peer review hodnocením v přírodovědných a humanitních oborech

(Michaela Hrubá / Tomáš Kašparovský)

Konference Implementace METODIKY 2017+
15. 10. 2024 Ústí nad Labem

PEER REVIEW - klíčový nástroj pro hodnocení nejen SHV

- zastřešující termín pro různé způsoby a modely hodnocení
- otevřené peer review v souladu s cíli otevřené vědy
- mechanismus zajišťování **kvality**
- důležitost pro vědeckou komunikaci
- konstruktivní zpětná vazba a formativní nástroj
- nedílná součást principů zodpovědného hodnocení

PEER REVIEW – diskutované nevýhody/problémy

- **subjektivita hodnotitele** (spolehlivost a konzistentnost vzájemného hodnocení jsou závislé na lidském úsudku a jsou zpochybnitelné; názory recenzentů mají mnohdy tendenci vykazovat velmi slabou míru shody)
- **omezený okruh hodnotitelů** (neochota, jazyk)
- **finanční náročnost**

PEER REVIEW – zkušenosti VŠ

Individuální zkušenost AP, výzkumných týmů (hodnocení rukopisů, projektů)

Metodika 17+ (MODUL 1)

- pro SHV na VŠ zpětná vazba národního hodnocení důležitá
- kladně vnímána možnost nahlédnout do slovního hodnocení
- pozitivně vnímány úpravy škály hodnocení (ve smyslu akceptování specifik SHV)
- přetrvává kritika zcela jasně uchopeného hodnocení nepublikačních výsledků
- kritika nedostatečné kalibrace výsledného hodnocení

Metodika VŠ 20 /25 (MODUL 3)

Vnitřní hodnocení VŠ

PEER REVIEW ve vnitřní hodnocení VŠ

- stále převládá hodnocení SHV metodami vhodnými pro jiné/především pro přírodovědné obory
- jsou sledovány bibliometrické ukazatele (ignorovány databáze relevantní pro SHV obory)
- preferováno publikování v impaktovaných časopisech (ve vyšších kvartilech) bez ohledu na jejich význam pro obor (akceptace nastavení MODULU 2 napříč obory)
- preferováno výlučné publikování v cizím jazyce v zahraničí (bez ohledu na doporučení k zachování diverzity vědeckého výzkumu a ochraně kvalitního „regionálního výzkumu“)
- většina VŠ přebírá výsledky národního hodnocení v MODULU 1 a začleňuje je do systému hodnocení, resp. přerozdělování prostředků na DKRVO, převládá však nízká váha tohoto modulu, tedy nízká váha peer review
- peer review hraje významnější roli na univerzitách, kde probíhá vlastní vnější (mezinárodní) hodnocení (podobně jako u AV ČR)

Negativní jevy ve vnitřním hodnocení VŠ

- odklon od přirozených oborových publikačních vzorců (zvláště v SHV)
- tlak na kvantitu publikačních výsledků (existence vnitřních norem zavazujících AP ke standardu určitého počtu či druhu publikačních výsledků za určité období !)
- rezignace na posuzování kvality (vědecký obsah článku) na úkor bibliometrických parametrů
- rezignace na zohlednění aplikovaných výsledků (nepublikační)
- tlak na publikační chování podle modelů aktuálního financování
- využívání výsledků národního hodnocení pouze jako podkladu k přerozdělení prostředků DKRVO, nikoli jako nástroje pro zpětnou vazbu a dílčího vstupu pro nastavení vnitřního systému hodnocení a podpory výzkumu
- hodnocení není nástrojem k naplnění jasně definovaných výzkumných cílů instituce/VŠ

Relevantní principy vnitřního hodnocení VŠ

- respekt k oborovým specifickým
- důraz na kvalitu nikoli kvantitu výsledků výzkumu
- akceptování širokého spektra výsledků (včetně aplikovaných)
- nastavení vnitřního systému hodnocení a podpory výzkumu (financování) dle výzkumných cílů a mise VŠ nezávisle na výsledcích univerzálně nastaveného národního hodnocení
- využívání peer review v hodnocení jako prostředku zvyšování kvality, posilování komunikace v rámci oborových komunit (mezinárodních) a zajištění zpětné vazby, resp. nástroje pro zlepšování a rozvoj v preferovaných výzkumných oblastech dané VŠ
- sdílení dobré praxe, oborový benchmark

System podpory vědy a Ph.D. na Masarykově univerzitě

- **Hodnocení výzkumu a motivační rozpočet univerzity**
- **Podpora doktorského studia – příprava na novelu ZVŠ**
- **Podpora přípravy zahraničních grantů - GAMU**

Hodnocení výzkumu na MU

System hodnocení vědy MUNI zahrnuje tři hlavní komponenty:

- **Formativní hodnocení výzkumu – IHVD (Interní hodnocení výzkumu a doktorského studia).**
- **Motivační financování (kontrakt a výkonové indikátory).**
- **Monitoring vědeckého výkonu (bibliometrie).**

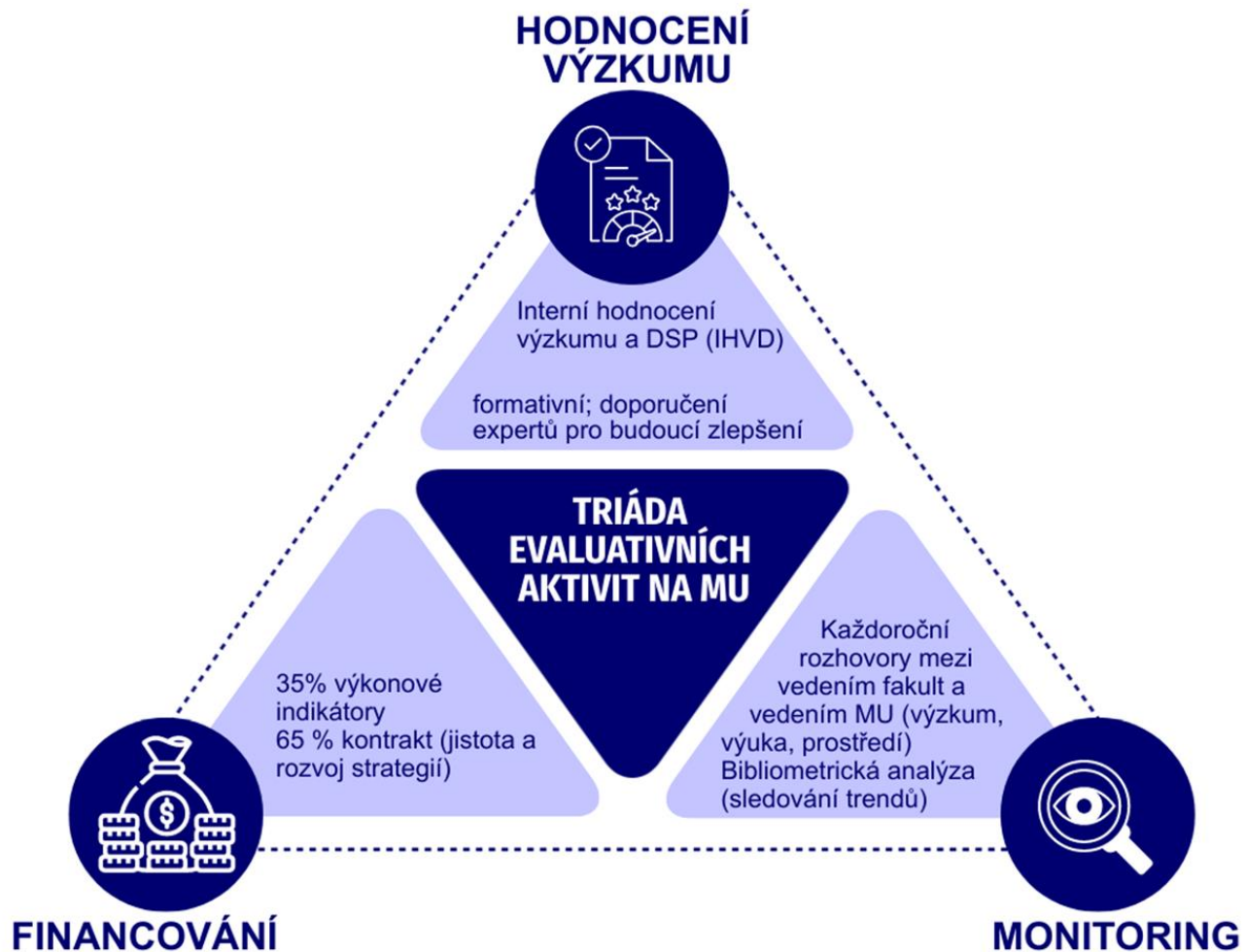
Složky se doplňují, ale fungují pro různé účely nezávisle na sobě.

Bibliometrie nemá vliv na hodnocení výzkumu (IHVD), a to nemá přímý vliv na financování.

Vycházíme z principů zodpovědného hodnocení (DORA, CoARA – zveřejněn akční plán mezi prvními).

Hodnocení výzkumu na MU

Hodnocení výzkumu a motivační rozpočet

Formativní hodnocení výzkumu – IHVD (2022-23)

Interní hodnocení výzkumu a doktorského studia (IHVD) má formativní poslání:
zpětnou vazbu fakultám / VŠ ústavům pro rozvoj výzkumu. Celková koncepce a kritéria byla vypracována s ohledem na zásady zodpovědného hodnocení výzkumu.

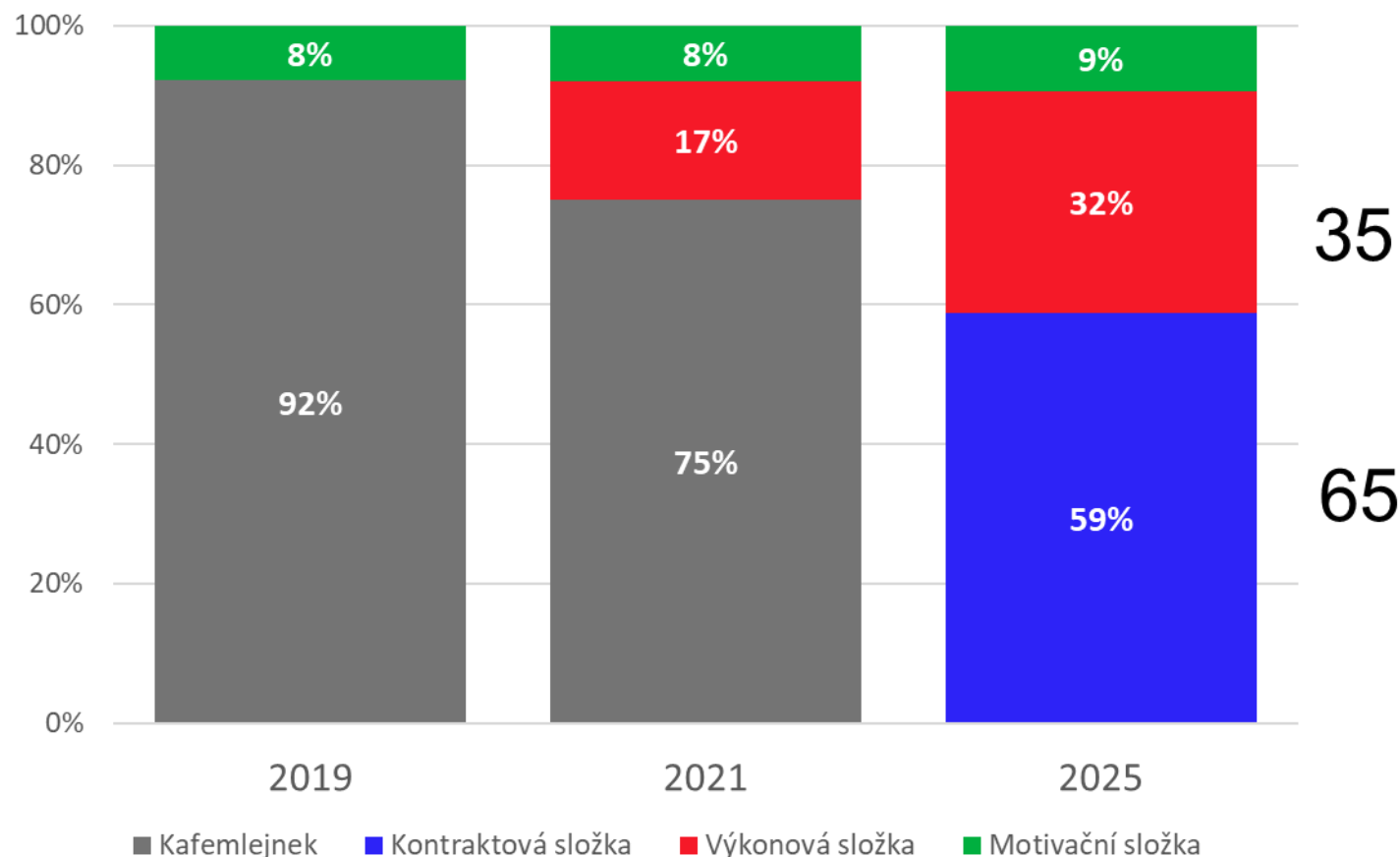
Motivační rozpočet DKRVO

Rozpočet DKRVO má následující součásti:

- **Podpora VaV (zejména GAMU)** – na fakulty rozděleno motivačním mechanismem interní grantové soutěže
- **Výkonová** – aktuální výkon (časové okno posledních tří let) – indikátory na <https://hodnocenivedy.muni.cz/>
- **Stabilizační – KONTRAKT** - strategický plán bude propojen s větší částí rozpočtu pro výzkum – kontrakt

Vývoj složek DKRVO na MUNI

Kafemlejek

- Stabilizační složka dána historicky

Motivační složka

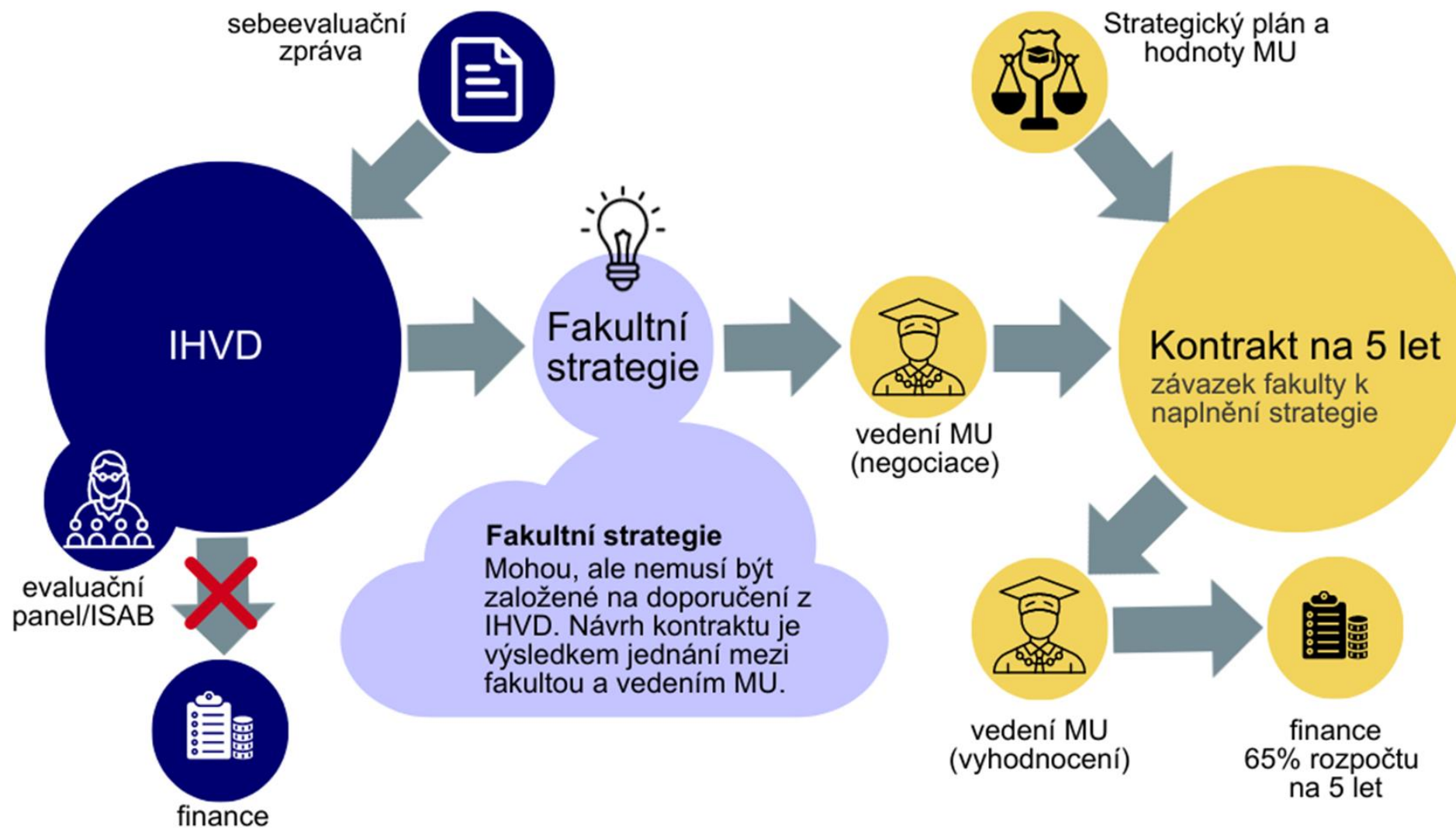
- Vnitřní grantová soutěž GAMU
- Strategická podpora excelentní vědy

Výkonová složka

- Stimulace kvality a prestiže publikační a grantové činnosti.
- Zohledňuje specifika SSH fakult
- Aktuální výkon (posledních 3 let)

Kontraktová složka

- Prospektivní nastavení strategie (a současně zachování stability) na 5 let,
- Individuální pro každou součást
- Vychází ze závěrů IHVD a očekávání vedení univerzity

Podpora a rozvoj doktorského studia

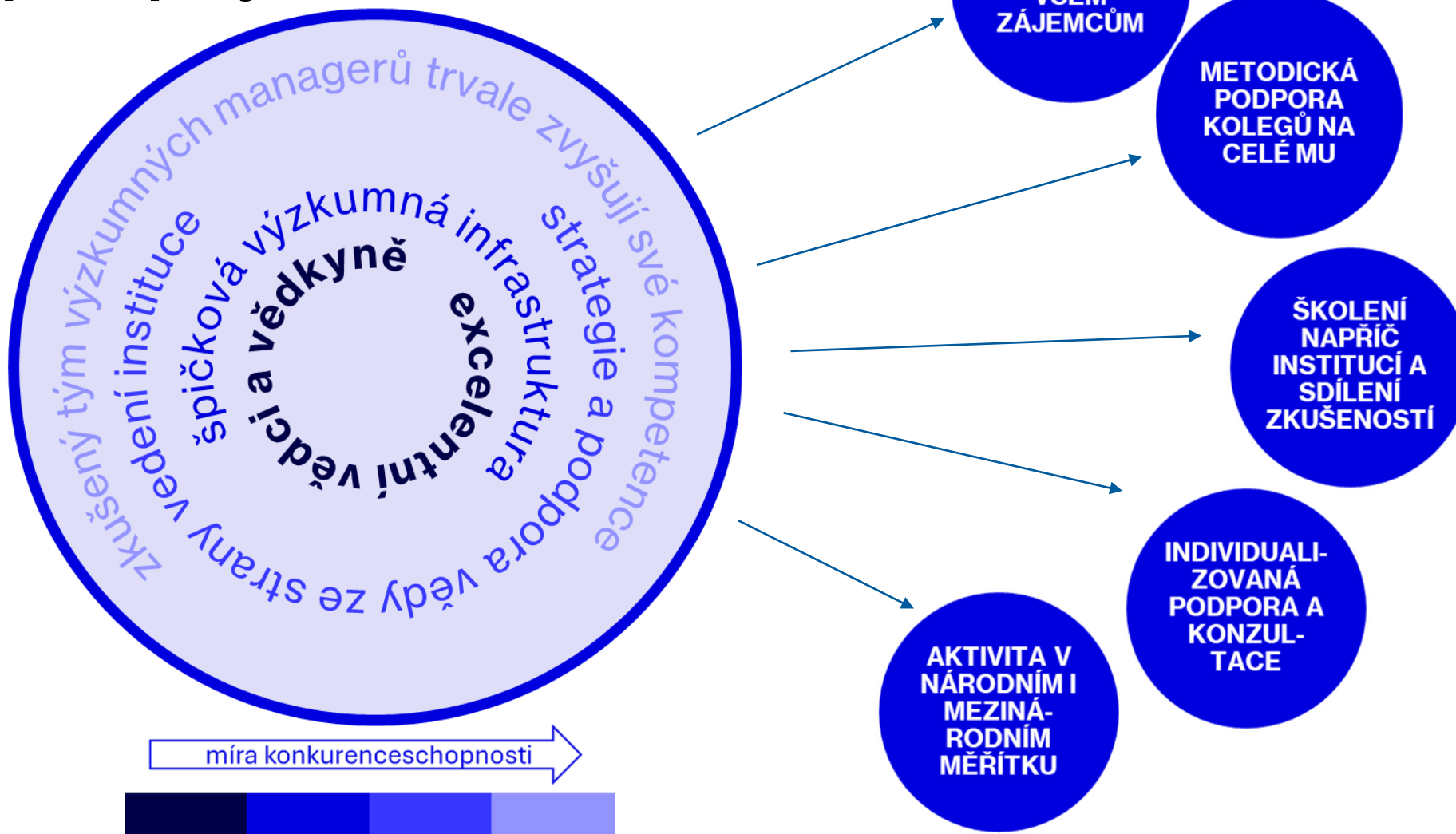
- Zavádění mezinárodních standardů
- Posílení socioekonomického postavení doktorandů
- Příprava na novelu ZVŠ – spolupráce s ostatními univerzitami

Opatření vedoucích ke zkvalitnění doktorských studií

- **Racionalizace počtu doktorských programů** za účelem větší mezioborovosti
- **Motivace dodržování SDS a posilování studijní úspěšnosti** - motivační rozpočet
- **Podpora internacionalizace** => zahraniční experti ve výuce, program financování mezinárodních mobilit, podpora účasti zahraničních odborníků na hodnocení studia doktorandů, podpora rozvoje jazykových kompetencí atd.
- **Podpora mezioborovosti doktorských studijních programů** - MUNI Seminar Series a MUNI Mendel Lectures, přednášky laureátů Nobelovy ceny a světových vědců

Podpora projektů

Podpora přípravy zahraničních grantů

Strategický záměr definující ambice MUNI v získávání zahraničních grantů

Motivace fakult a vědců

Rozpočet DKRVO s významnou komponentou za zahraniční granty

GAMU – interní grantová agentura poskytující cca 80 mil. Kč ročně

System expertní podpory

Centrální grant office Odboru výzkumu na rektorátu

Fakultní grant office(s)

Zapojení do národních platforem (Expertní skupina pro ERC, CZARMA)

Cílem **GAMU** je zvýšit kvalitu výzkumu a úspěšnost v
získávání prestižních zahraničních grantů.

Děkujeme za pozornost.

